Kali Sara - Romski informativni centar

Dolina br.2, 71000 Sarajevo, BiH

ID: 4201464350004

Tel-fax: +387 33 265 885

Email: contact.kalisara.ric@gmail.com

Politika zaštite djece i odraslih – Udruženje Kali Sara – Romski informativni centar

1. Svrha, opseg i temeljna načela

Udruženje Kali Sara – Romski informativni centar (u daljem tekstu: Kali Sara) osigurava da svako dijete koje dođe u kontakt s našim radom bude sigurno, saslušano i poštovano. Ova politika određuje šta to znači u praksi: kako se ponašamo, kome se obraćamo kada posumnjamo da je djetetu nanesena šteta i ko za šta odgovara.

- **Naziv:** Udruženje Kali Sara – Romski informativni centar
- **Sjedište:** Dolina br. 2 / Jukićeva 51, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- **Identifikacioni broj (ID):** 4201464350004

Na koga se odnosi. Na sve članove i članice, zaposlene, volontere, praktikante, članove upravnog odbora, vanjske saradnike i partnere koji djeluju u naše ime. Odnosi se na sve aktivnosti: terenski rad, rad u centru, radionice i edukacije, javne događaje, medijski rad i komunikaciju putem interneta i društvenih mreža.

Načela na kojima počiva politika:

1. **Najbolji interes djeteta ima prednost** nad interesima udruženja, projekta, donatora ili odrasle osobe.
2. **Nulta tolerancija.** Nikakav oblik nasilja, zlostavljanja, iskorištavanja ili zanemarivanja djeteta nije prihvatljiv, bez obzira na to ko ga čini.
3. **Jednakost i borba protiv antiromizma.** Romska djeca su često izložena predrasudama i isključivanju. Svako dijete tretiramo jednako, a diskriminaciju u našem okruženju prepoznajemo i zaustavljamo.
4. **Učešće djeteta.** Djecu slušamo, objašnjavamo im šta se događa i u skladu s uzrastom uvažavamo njihovo mišljenje.
5. **Zajednička odgovornost.** Zaštita djece nije posao samo jedne osobe. Svako ko radi s nama dužan je reagovati.
6. **Povjerljivost s granicama.** Podatke o djeci čuvamo, ali djetetu nikada ne obećavamo da ćemo „zadržati tajnu“ kada je njegova sigurnost ugrožena.
7. **Partnerstvo s porodicom i zajednicom.** Tamo gdje je to sigurno za dijete, roditelje i staratelje uključujemo kao saveznike u zaštiti.

Koga štitimo. Politika štiti djecu i odrasle korisnike naših usluga, posebno žene, starije osobe, osobe s invaliditetom i druge osobe u ranjivom položaju. Korisnikom smatramo svaku osobu koja može biti

pogođena našim radom, a ne samo onu koja je formalno evidentirana. Odrasli su jednako zaštićeni od zlostavljanja, iskorištavanja i prijetnji kao i djeca, uz poštovanje njihovog prava da sami odlučuju o sebi.

Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje. Posebnu pažnju posvećujemo prevenciji seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja korisnika od strane osoba iz udruženja ili onih koji rade u naše ime, jer između nas i zajednice s kojom radimo postoji nejednak odnos moći.

Stroži standard. Ako politika donatora ili partnera čije projekte provodimo (npr. Globalna politika World Vision-a o zaštiti djece i odraslih iz 2018. godine) postavlja strože zahtjeve od ove politike, primjenjuje se stroži standard.

2. Pojmovi i pravni okvir

Politika se oslanja na sljedeće pojmove. Izrazi u muškom rodu koriste se neutralno i odnose se na sve osobe.

Pojam	Značenje u ovoj politici
Dijete	Svaka osoba mlađa od 18 godina (Konvencija UN-a o pravima djeteta, 1989).
Zlostavljanje	Svako djelovanje ili propuštanje odrasle osobe ili drugog djeteta koje stvarno ili potencijalno šteti zdravlju, razvoju ili dostojanstvu djeteta.
Fizičko nasilje	Udaranje, šamaranje, tresenje, paličasto kažnjavanje, zatvaranje, uskraćivanje hrane ili bilo koje drugo namjerno nanošenje boli ili ozljede.
Emocionalno nasilje	Prijetnje, ponižavanje, ismijavanje, vika, odbacivanje, stalna kritika, izlaganje djeteta nasilju u porodici.
Seksualno zlostavljanje i iskorištavanje	Svaki seksualni čin ili pokušaj nad djetetom, izlaganje seksualnim sadržajima, kao i zloupotreba povjerenja ili moći u seksualne svrhe, uključujući i internet.
Zanemarivanje	Nezaštićivanje osnovnih potreba djeteta: hrane, odjeće, smještaja, zdravstvene njege, školovanja, nadzora i emocionalne pažnje.
Iskorištavanje	Prinudni rad, prosjačenje, trgovina ljudima, sklapanje braka ili vanbračne zajednice s djetetom i drugi oblici koji djecu čine sredstvom tuđe koristi.
Vršnjačko i digitalno nasilje	Ponavljano uznemiravanje, isključivanje ili povređivanje djeteta od strane druge djece, uključujući poruke, snimke i objave na društvenim

Pojam	Značenje u ovoj politici
	mrežama.
Informisani pristanak	Slobodna saglasnost roditelja ili staratelja, uz prethodno obavještavanje djeteta na način prilagođen njegovom uzrastu.
Osoba za zaštitu djece	Osoba koju je imenovalo udruženje da prima prijave o zaštiti djece i odraslih korisnika, vodi evidenciju i koordinira postupanje.

Dodatni pojmovi (zaštita odraslih, partneri i posjetioci)

Pojam	Značenje u ovoj politici
Korisnik	Svako dijete ili odrasla osoba koja može biti pogođena našim radom, čak i kada nije formalno evidentirana.
Odrasla osoba u riziku	Punoljetna osoba kojoj je zbog siromaštva, invaliditeta, starosti, spola, nepismenosti, nedostatka dokumenata ili zavisnosti od pomoći teže da se zaštiti od štete.
Zaštita (safeguarding)	Prevencija, prijavljivanje i reagovanje na štetu koju djeci i odraslim korisnicima nanese osoba iz udruženja ili neko ko radi u naše ime.
Seksualno iskorištavanje	Zloupotreba ranjivosti, nejednake moći ili povjerenja u seksualne svrhe, uključujući korist koju neko time stiče u novcu, društvenom ili političkom smislu.
Seksualno zlostavljanje	Stvarno ili prijeteće fizičko nametanje seksualne prirode, silom, uz nejednake uslove ili prinudu.
PSEA	Mjere prevencije seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja korisnika.
Ugovarač	Osoba ili organizacija koja za nas obavlja uslugu, a nije zaposlena kod nas (konsultant, prevodilac, dobavljač).
Partner	Organizacija koja s nama ili u naše ime provodi aktivnosti na osnovu potpisanog ugovora ili sporazuma.
Posjetilac	Donator, novinar, delegacija ili druga osoba koja posjećuje naše aktivnosti ili se susreće s korisnicima, a nije dio osoblja.
Osoblje i saradnici	Zaposleni, volonteri, praktikanti, članovi upravnog odbora, ugovarači, partneri i njihovo osoblje, te posjetioci.

Pravni okvir. Politika je usaglašena s obavezama koje BiH ima prema:

- Konvenciji UN-a o pravima djeteta (1989) i njenim fakultativnim protokolima;
- Konvenciji Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja (Lanzarote konvencija);
- Konvenciji Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija);
- Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

U domaćem pravu relevantni su Ustav BiH, Zakon o zabrani diskriminacije BiH, propisi o zaštiti ličnih podataka u BiH, te u Federaciji BiH Krivični zakon, Porodični zakon, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku i propisi o socijalnoj zaštiti. Primjenjuje se uvijek tekst koji je u trenutku postupanja na snazi.

Standardi donatora i partnera. Pri postupanju uzimamo u obzir i konvencije Međunarodne organizacije rada br. 138 (najniža starost za zapošljavanje) i br. 182 (najgori oblici dječijeg rada), kao i Bilten generalnog sekretara UN-a o posebnim mjerama zaštite od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja (ST/SGB/2003/13).

3. Standardi ponašanja

Svako ko radi s nama ili u naše ime prihvata sljedeća pravila. Cilj im je da zaštite djecu, ali i odrasle od pogrešnog tumačenja njihovog ponašanja.

Uvijek:

- obraćam se djetetu s poštovanjem, na jeziku koji razumije (uključujući romski, kada je to potrebno);
- tretiram svu djecu jednako, bez obzira na pol, uzrast, etničku, vjersku ili imovnu pripadnost, invaliditet ili porodične okolnosti;
- radim na otvorenom ili na mjestu gdje me drugi mogu vidjeti, a kada je razgovor povjerljiv, vrata ostaju otvorena ili je druga odrasla osoba u blizini;
- obavještavam kolegu ili osobu za zaštitu djece kada se nađem u situaciji koja bi se mogla pogrešno protumačiti;
- potičem dijete da govori o onome što ga brine i ozbiljno uzimam svaku njegovu riječ;
- prepoznajem i zaustavljam nasilje i vrijeđanje među djecom;
- poštujem kulturu i običaje porodice, ali nikada ih ne prihvatam kao opravdanje za nasilje, prisilu ili ugrožavanje djeteta.

Nikada:

- ne udaram, ne guram, ne prijetim i ne ponizavam dijete, niti to dozvoljavam drugima;
- ne stupam u seksualni, romantični ili izrabljivački odnos s djetetom, niti flertujem s njim;
- ne ostajem nasamo s djetetom izvan vidokruga drugih, niti ga vozim ili vodim kući bez znanja i pristanka roditelja;
- ne dajem djetetu novac, poklone ili usluge u zamjenu za naklonost, tajnovitost ili poslušnost;
- ne tražim i ne prihvatam prijateljstvo djeteta na privatnim društvenim mrežama niti mu pišem privatne poruke;
- ne pokazujem djeci nasilne, pornografske ili na drugi način neprikladne sadržaje;

- ne dozvoljavam da djeca rade poslove koji su opasni ili štetni za njih;
- ne prikrivam, ne umanjujem i ne ignorišem saznanje o zlostavljanju;
- ne radim s djecom pod utjecajem alkohola ili drugih psihoaktivnih supstanci.

Posebne situacije:

Situacija	Pravilo
Posjete porodicama na terenu	Najmanje dvije osobe iz udruženja ili jedna uz poznatog saradnika zajednice; roditelji su unaprijed obaviješteni.
Individualni razgovor s djetetom	Na vidljivom mjestu ili uz otvorena vrata; trajanje i svrha se bilježe.
Prijevoz djece	Samo uz pisanu saglasnost roditelja; po mogućnosti u grupi i uz drugu odraslu osobu.
Izleti i višednevne aktivnosti	Unaprijed procjena rizika, dovoljan broj pratilaca, spisak djece i kontakt roditelja.
Fizički kontakt	Samo u mjeri koja je neophodna i primjerena (npr. pružanje prve pomoći); nikada protiv volje djeteta.
Rad s djecom bez dokumenata ili van škole	Dijete se ne stigmatizuje; pomoć u ostvarivanju prava ide putem nadležnih institucija.

Dodatna pravila: odrasli korisnici i prevencija seksualnog iskorištavanja

- Ne stupam u seksualni odnos ni s jednim korisnikom, bilo kojeg uzrasta. Takvi odnosi nikada nisu ravnopravni i podrivaju povjerenje u naš rad. Kada je korisnik mlađi od 18 godina, to vrijedi bez obzira na zakonsku dob za pristanak.
- Ne razmjenjujem novac, posao, robu, pomoć ili usluge za seksualne usluge niti za bilo koji drugi oblik ponižavanja ili iskorištavanja. Pomoć koju pružamo ne uvjetujem ničim.
- Ne koristim svoj položaj ili pristup informacijama da bih nekog korisnika pritiskao, ucjenjivao ili zastrašivao.
- Ne odobravam i ne ignorišem brak ili vanbračnu zajednicu s djetetom, fizičko kažnjavanje, štetne tradicionalne prakse, duhovno ili ritualno nasilje.
- Ne angažujem dijete na poslovima koji su opasni, štetni po zdravlje i razvoj ili ometaju školovanje. Pomoć u kući ili druga aktivnost primjerena uzrastu dozvoljena je samo ako je u najboljem interesu djeteta, a granice određuju propisi i konvencije MOR-a br. 138 i 182.
- Na ponašanje djece odgovaram pozitivnim, nenasilnim metodama. Odgovoran sam za svoju reakciju čak i kada se dijete ponaša seksualno neprimjereno, a kao odrasla osoba nikada sebe ne dovodim u kompromitujući položaj.
- Pazim na svoj izgled, izražavanje i ponašanje prema korisnicima, i uživo i na internetu.
- Ne šutim o incidentu, ne prikrivam ga i ne omogućavam ga, bez obzira na to da li ga je počinio kolega, partner ili radnik druge organizacije.
- Odazivam se svakoj internoj i vanjskoj istrazi i dajem sve tražene podatke i dokumente.

Pravilo dvije odrasle osobe. Kad god je moguće, aktivnosti s djecom nadziru najmanje dvije odrasle osobe koje su u svakom trenutku jedna drugoj na vidiku.

4. Sigurno angažovanje i edukacija

Niko ne radi s djecom u Kali Sara prije nego što prijeđe korake u nastavku.

1. **Provjera prikladnosti.** Prije angažmana kandidat daje uvjerenje da se protiv njega ne vodi krivični postupak i/ili da nije osuđivan, u mjeri u kojoj to zakon dozvoljava, a obavezno za sve koji će imati pristup djeci, odraslim korisnicima ili njihovim podacima, te kontakt najmanje jedne osobe za preporuku.
2. **Potpisana izjava.** Svaki zaposleni, volonter, praktikant i saradnik potpisuje Izjavu o prihvatanju ove politike (Prilog 1). Bez potpisane izjave nema samostalnog rada s djecom.
3. **Uvodna obuka.** U roku od 30 dana od početka rada svaka nova osoba prolazi kratku obuku o prepoznavanju znakova zlostavljanja, pravilima ponašanja i postupku prijavljivanja.
4. **Prvi mjeseci pod nadzorom.** Novi volonteri i saradnici prvih mjesec dana rade u paru s iskusnijom osobom.
5. **Godišnje osvježavanje.** Jednom godišnje organizujemo razgovor ili radionicu o zaštiti djece za cijeli tim.
6. **Podrška timu.** Osobe koje rade s djecom u teškim situacijama imaju pravo na razgovor sa osobom za zaštitu djece i, kada je moguće, na stručnu podršku.
7. **Partneri i izvođači.** Organizacije i pojedinci koji u naše ime rade s djecom prihvataju ovu politiku ili imaju vlastitu koja ispunjava iste standarde. Ugovor se može raskinuti ako ih ne poštuju.

Dodatne mjere provjere. Na razgovoru kandidatu postavljamo pitanja o ranijem radu s djecom i ranjivim osobama i provjeravamo reference. Ne angažujemo osobe osuđivane za krivična djela protiv djece ili za seksualno iskorištavanje i zlostavljanje odraslih, u mjeri u kojoj to zakon dozvoljava, niti ih stavljamo na pozicije s pristupom korisnicima ili njihovim podacima. Ove mjere vrijede i za članove upravnog odbora, praktikante i volontere. Obuka se ponavlja najmanje svake dvije godine; kod nas je godišnja.

Ugovori s ugovaračima i partnerima. Ugovor ili sporazum s ugovaračem, konsultantom ili partnerom čije osoblje može imati pristup djeci, odraslim korisnicima ili njihovim podacima sadrži obavezu da:

- se svaka interakcija s korisnicima odvija u skladu s ovom politikom ili jednako strogom politikom partnera;
- nam se odmah prijavi svaki incident u kojem je korisniku nanesena šteta ili mu prijeti opasnost;
- osoblje nije osuđivano niti se protiv njega vodi postupak zbog krivičnih djela nad djecom ili zloupotrebe odraslih, u mjeri u kojoj to zakon dozvoljava;
- osoblje bude upoznato s ovim obavezama.

Ovi uslovi važe i kada se usluga pruža besplatno. Politika partnera mora biti predočena i prihvaćena prije početka rada, a ako partner nema vlastitu, prihvata našu. Kada donator to traži, ovu politiku mu dostavljamo na odobrenje prije početka projekta.

5. Komunikacija, fotografije, podaci i posjete

Podaci o djetetu i njegova slika pripadaju djetetu i porodici, a ne udruženju.

Fotografije i snimci

- Dijete fotografišemo ili snimamo samo kada je to stvarno potrebno za aktivnost ili izvještavanje.
- Prije toga tražimo pisani pristanak roditelja ili staratelja i objašnjavamo djetetu šta se snima i zašto. Dijete može odbiti u bilo kojem trenutku, a pristanak roditelja se može povući.
- Uz objavu ne navodimo puno ime, adresu, školu, zdravstveno ili porodično stanje djeteta.
- Snimamo službenim uređajima udruženja. Privatni telefoni se ne koriste za snimanje djece osim uz odobrenje osobe za zaštitu djece, a snimci se potom brišu s privatnog uređaja.
- Ne objavljujemo slike koje djecu prikazuju neprikladno odjevenu, uznemirenu ili u ponižavajućem položaju.

Dostojanstveno prikazivanje

- U izvještajima, medijima i prikupljanju sredstava djecu i romske porodice prikazujemo kao nosioce prava i snage, a ne samo kao žrtve ili objekte sažaljenja.
- Ne koristimo priče koje bi mogle otkriti identitet djeteta ako ono ili roditelji nisu pristali.

Lični podaci

- Prikupljamo samo podatke koji su neophodni za konkretnu aktivnost.
- Dokumentacija se čuva zaključana ili u zaštićenom elektronskom obliku, a pristup imaju samo osobe kojima je to potrebno za rad.
- Podatke ne dijelimo s trećim stranama osim nadležnim institucijama kada je to potrebno za zaštitu djeteta ili ako to zahtijeva zakon.

Internet i društvene mreže

- Komunikacija s djecom ide putem službenih kanala (npr. grupa za aktivnost, kontakt s roditeljem), a ne privatnim profilima zaposlenih.
- Djecu učimo osnovama sigurnog ponašanja na internetu kada je to dio aktivnosti.

Dodatne mjere u komunikaciji

- Fotografije i snimke ne označavamo preciznom lokacijom (geotagging) kada sadrže dio imena djeteta.
- Gdje je moguće, objave štitimo od neovlaštenog kopiranja (npr. vodeni žig), a elektronske podatke o korisnicima čuvamo zaštićene šifrom.
- Ne podstičemo direktnu, nedokumentovanu komunikaciju između donatora, posjetilaca ili osoblja i djece mimo udruženja, putem društvenih mreža ili privatnih poruka.
- Pisani pristanak tražimo i od odraslih korisnika čija se slika ili priča koristi, naročito kada se osoba može prepoznati ili su podaci osjetljivi.
- U materijalima za donatore i na internet stranici navodimo kako se može prijaviti sumnja ili incident.

Posjetioci

Donatori, novinari, delegacije i druge osobe koje posjećuju aktivnosti ili se susreću s korisnicima:

- dolaze samo uz prethodnu najavu; nenajavljene posjete djeci i korisnicima nisu dozvoljene;

- prije posjete se upoznaju s pravilima ponašanja iz ove politike i potvrđuju, pismeno ili usmeno, da su ih primili i razumjeli;
- prije posjete provjeravamo njihovu prikladnost u mjeri u kojoj to zakon dozvoljava ili tražimo potvrdu organizacije iz koje dolaze;
- tokom posjete ih uvijek prati osoba iz udruženja i nikada ne ostaju nasamo s djecom;
- predstavnici vlasti i institucionalni donatori ne prolaze provjeru, ali ih također prati osoba iz udruženja.

6. Postupak kada postoji sumnja ili saznanje o zlostavljanju

Svako ko sumnja da je dijete ugroženo prijavljuje to odmah. Nije potrebno imati dokaze, a nije dozvoljeno istraživati na vlastitu ruku.

Ako je dijete u neposrednoj opasnosti, prvo se zove policija (122), a po potrebi hitna pomoć (124). Tek potom se obavještava osoba za zaštitu djece.

Koraci:

1. **Smiri i saslušaj.** Ako dijete samo govori, saslušaj ga mirno, ne postavljaj sugestivna pitanja, ne traži detalje, ne obećavaj tajnost. Reci mu da je dobro što je progovorilo i šta će se dalje desiti.
2. **Zabilježi.** Isti dan zapiši šta si vidio ili čuo, datum, vrijeme i djetetove riječi onako kako ih je izgovorilo (Prilog 2).
3. **Prijavi unutar udruženja.** Odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, obavijesti osobu za zaštitu djece. Ako je ona uključena u slučaj, obavještava se njena zamjena.
4. **Procjena i prijava institucijama.** Osoba za zaštitu djece u roku od 24 sata procjenjuje situaciju i, kada postoji osnovana sumnja, prijavljuje je nadležnom centru za socijalni rad, policiji (MUP Kantona Sarajevo) ili tužilaštvu. Za prijavu krivičnog djela nije potrebna saglasnost roditelja.
5. **Podrška djetetu.** Udruženje pomaže da dijete i porodica dobiju psihološku, socijalnu i pravnu podršku preko nadležnih institucija i partnerskih organizacija.
6. **Praćenje.** Osoba za zaštitu djece prati ishod, održava saradnju s institucijama i čuva evidenciju u zaključanom dosijeu.

Ako se sumnja odnosi na osobu iz udruženja (zaposlenog, volontera, saradnika, partnera):

- osoba se odmah udaljava od rada s djecom do okončanja postupka;
- prijavu prima i vodi zastupnik udruženja, a ako je on uključen, član upravnog odbora;
- udruženje u cijelosti sarađuje s policijom i tužilaštvom i ne vrši vlastitu istragu koja bi ometala službeni postupak;
- zavisno od ishoda, slijedi raskid ugovora ili saradnje i druge mjere u skladu sa zakonom;
- osoba koja je prijavila ne trpi nikakve posljedice, osim ako se utvrdi da je prijava svjesno loža.

Udruženje će na zahtjev nadležnih organa dostaviti sve raspoložive informacije i dokumentaciju o slučaju.

Ako se zlostavljanje dešava u porodici ili zajednici: prije svake odluke o razgovoru s roditeljima osoba za zaštitu djece procjenjuje da li bi to dodatno ugrozilo dijete. Kada postoji takav rizik, institucije se obavještavaju prije porodice.

Nivoi incidenata, kanali prijave i povjerljivost

Nivo	Šta je	Postupanje
1	Šteta ili zlostavljanje djeteta u zajednici u kojoj radimo, koje nije počinila osoba iz udruženja	Prijava nadležnim institucijama i podrška djetetu; donator se obavještava ako ugovor to traži.
2	Kršenje ove politike zbog kojeg je korisnik bio u opasnosti, ali šteta nije nastala	Interna procjena i korektivne mjere; donator ili partner se obavještava u roku od 24 sata ako ugovor to traži.
3	Potvrđena ili navodna šteta korisniku od osobe iz udruženja ili saradnika, uključujući smrt ili tešku povredu u našoj aktivnosti	Odmah mjere iz ovog poglavlja i prijava institucijama; donator ili partner se obavještava u roku od 24 sata ako ugovor to traži.

Kanali prijave. Prijava se podnosi osobi za zaštitu djece i odraslih ili njenoj zamjeni, a ako je ona uključena u slučaj, zastupniku udruženja. Za povjerljivu ili anonimnu prijavu koristi se: [upisati e-adresu, telefon ili sandučić za prijave]. Prijave primamo i od korisnika, roditelja, zajednice, donatora i posjetilaca. Ako se sumnja odnosi na radnika druge organizacije, prijavljujemo i toj organizaciji.

Odrasli korisnici. Kada je zlostavljana odrasla osoba, ona odlučuje o daljim koracima: objašnjavamo joj mogućnosti i tražimo saglasnost prije dijeljenja informacija o njoj, osim kada zakon nalaže prijavu ili joj je život u opasnosti.

Povjerljivost. Podatke o incidentima dijelimo samo s osobama kojima su nužni za postupanje i kada to traže zakon, donator ili zaštita korisnika. Ne prikupljamo detaljne lične podatke, naročito zdravstvene, osim ako su neophodni. Gdje zakon propisuje obavezu prijave, ona ima prednost; procjena osobe za zaštitu odnosi se na način i trenutak obavještavanja, da se žrtvi ne nanese dodatna šteta.

7. Sigurni programi, učešće djece i povratne informacije

Procjena rizika. Pri planiranju aktivnosti u kojima učestvuju djeca ili ranjivi odrasli procjenjujemo rizike po njihovu sigurnost i dostojanstvo i određujemo kako ćemo ih umanjiti. Gradimo na jačanju porodica i zajednice, a ne na izdvajanju djece.

Učešće djece. Djeca učestvuju dobrovoljno, uz informisani pristanak djeteta i roditelja ili staratelja, nakon razmatranja koristi i rizika. Aktivnosti osmišljavamo tako da je najbolji interes djeteta na prvom mjestu. Kada pomažemo djetetu da putuje na događaj, roditelj ili staratelj prethodno daje pisanu saglasnost, a dijete prati odrasla osoba od povjerenja.

Povratne informacije i žalbe. Djeca, roditelji i ostali odrasli znaju da imaju pravo na sigurnost od zlostavljanja i znaju kako prijaviti neprimjereno ponašanje osoblja ili saradnika. Informacije o prijavi dajemo usmeno (na bosanskom i romskom jeziku) i u pisanoj formi, a zajednici omogućavamo da nam daje i opće primjedbe.

Smještaj u ustanove. Ne posredujemo u usvajanju djece niti podržavamo programe koji vode trajnom smještaju djece u ustanove.

8. Odgovornost, praćenje i revizija

Uloga	Zadatak	Ime i kontakt
Zastupnik udruženja	Usvaja politiku, osigurava sredstva i vrijeme za obuke, odlučuje o mjerama prema osobama iz udruženja	Dervo Sejdić, dervo.kalisara.ric@gmail.com
Osoba za zaštitu djece	Prima prijave, vodi evidenciju, komunicira s institucijama, organizuje obuke	Sanela Bešić, contact.kalisara.ric@gmail.com
Zamjena osobe za zaštitu djece	Preuzima postupak kada je glavna osoba odsutna ili uključena u slučaj	Sanela Bešić, contact.kalisara.ric@gmail.com
Svi zaposleni, volonteri i saradnici	Poštuju pravila, prepoznaju znakove i prijavljuju sumnju	–

Praćenje. Osoba za zaštitu djece jednom godišnje podnosi kratak izvještaj zastupniku: broj prijava i postupanja (bez imena djece), održane obuke, uočene slabosti i prijedloge izmjena. Pri izradi izvještaja i izmjena u mjeri u kojoj je to moguće konsultujemo djecu i roditelje.

Revizija. Politika se pregleda najmanje jednom u dvije godine i svaki put kada se promijene zakoni, pojave novi rizici ili nakon ozbiljnog slučaja. Aktuelna verzija je dostupna svim zaposlenima i volonterima i objavljena na internet stranici udruženja.

Disciplinske mjere. Kršenje ove politike, neprijavljivanje incidenta ili neprikladno ponašanje prema korisnicima osnov je za disciplinske mjere, uključujući raskid ugovora o radu, volontiranju ili saradnji, a prema težini djela i prijavu nadležnim organima.

Stupanje na snagu. Politika stupa na snagu danom usvajanja.

Mjesto i datum: Sarajevo, 30.6.2020

Za Udruženje Kali Sara – Romski informativni centar: Dervo Sejdić, Potpredsjednik

Prilog 1: Izjava o prihvatanju Politike zaštite djece i odraslih

Ja, [ime i prezime], potvrđujem da sam pročitao/la Politiku zaštite djece i odraslih Udruženja Kali Sara – Romski informativni centar i da je razumijem. Obavezujem se da ću je poštovati, da ću odmah prijaviti svaku sumnju na zlostavljanje, zanemarivanje ili iskorištavanje djeteta ili odrasle osobe, uključujući seksualno iskorištavanje i zlostavljanje, i da ću učestvovati u obukama. Svjestan/na sam da kršenje politike može dovesti do prekida saradnje ili drugih mjera predviđenih zakonom.

Funkcija/uloga u udruženju: _____

Datum i potpis: _____

Prilog 2: Bilješka o zabrinutosti za dijete

- Ime osobe koja bilježi i njena uloga
- Datum, vrijeme i mjesto događaja ili razgovora
- Dijete (ime i uzrast, ako je poznato) i osobe koje su prisutne
- Šta je viđeno ili čujeno, djetetovim riječima gdje je moguće
- Kome je i kada prijavljeno unutar udruženja
- Odluka osobe za zaštitu djece i obaviještene institucije (datum, način prijave)